مەككىدە نازىل بولغان | سۈرە ئىخلاس | 4 ئايەت

بۇ سۈرىنىڭ چۈشۈش سەۋەبىنىڭ ۋە پەزىلىتىنىڭ بايانى توغرىسىدا

ئىمام ئەھمەد ئۇبەي ئىبنى كەئبىنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ: مۇشرىكلەر پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامغا ئى مۇھەممەد! سەن بىزگە پەرۋەردىگارىڭنى سۈپەتلەپ بەرگىن، دېدى. شۇنىڭ بىلەن ﷲ تائالا: ﴿**(ئى مۇھەممەد!) ئېيتقىنكى، ئۇ ـ اللە بىردۇر. ھەممە اللەغا موھتاجدۇر. اللە بالا تاپقانمۇ ئەمەس، تۇغۇلغانمۇ ئەمەس. ھېچ كىشى ئۇنىڭغا تەڭداش بولالمايدۇ**﴾ دېگەن سۈرىنى چۈشۈردى. بۇ ھەدىسنى ئىبنى جەرىر ۋە تىرمىزىلارمۇ رىۋايەت قىلدى. لېكىن بۇلار بۇ ھەدىسنى مۇنداق رىۋايەت قىلدى: ﴿**ھەممە اللەغا موھتاجدۇر. اللە بالا تاپقانمۇ ئەمەس، تۇغۇلغانمۇ ئەمەس**﴾ چۈنكى، تۇغۇلىدىغان ھەرقانداق نەرسە ئۆلىدۇ. ئۆلىدىغان ھەرقانداق نەرسىگە باشقىلار مىراسخورلۇق قىلىدۇ. ئەمما ﷲ تەئالا ئۆلمەيدۇ ۋە باشقىلا ئۇنىڭغا مىراسخور قىلىنمايدۇ. ﴿**ھېچ كىشى ئۇنىڭغا تەڭداش بولالمايدۇ**﴾ يەنى ﷲ تەئالانىڭ تەڭدىشى يوقتۇر. ھېچ نەرسە اللە تائالاغا ئوخشاش ئەمەستۇر.

سۈرە ئىخلاسنىڭ پەزىلىتى ھەققىدە كەلگەن ھەدىسلەرنىڭ بايانى توغرىسىدا

ئىمام بۇخارى ئابدۇراھماننىڭ قىزى ئۆرۋەدىن ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھانىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ: پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام بىر كىشىنى بىر قوشۇنغا باش قىلىپ ئەۋەتكەن بولۇپ، ئۇ كىشى ھەمراھلىرىغا ئوقۇپ بەرگەن ھەر نامازدا سۈرە ئىخلاسنى ئوقۇپ ئاندىن نامازنى تۈگىتىدىكەن. ئۇلار قايتىپ كەلگەندە، بۇ ئىشنى پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامغا خەۋەر قىلدى. پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ئۇلارغا: «ئۇنىڭدىن سوراپ بېقىڭلار. ئۇ نېمە ئۈچۈن شۇنداق قىلىپتۇ؟» دېدى. ئۇلار ئۇ كىشىدىن (ئۇنىڭ نېمە ئۈچۈن شۇنداق قىلغانلىقىنى) سورىغان ئىدى. ئۇ كىشى: سۈرە ئىخلاس بولسا، ﷲ تائالانى سۈپەتلەپ كەلگەن سۈرىدۇر. شۇڭا مەن ئۇنى ئوقۇشنى ياخشى كۆرىمەن، دېدى. پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام: «ئۇنىڭغا دەپ قويۇڭلار. ﷲ تائالا ھەقىقەتەن ئۇنى ياخشى كۆرىدۇ» دېدى. بۇ ھەدىسنى ئىمام مۇسلىم ۋە نەسەئىمۇ رىۋايەت قىلدى.

ئىمام بۇخارى ئەنەس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ: قۇبا مەسجىتىدە كىشىلەرگە ئىمام بولۇپ بېرىدىغان ئەنسارىلىق بىر ئادەم بارئىدى. ئۇ نامازنىڭ ھەر بىر رەكئىتىدە سۈرە ئىخلاسقا يەنە بىر سۈرە قوشۇپ ئوقۇيتتى. كىشىلەر ئۇنىڭغا: سەن سۈرە ئىخلاسنى ئوقۇيسەن، يەنە تېخى ئۇ يېتەرلىك ئەمەستەك ئۇنىڭغا قوشۇپ يەنە بىر سۈرە ئوقۇيسەن، سەن سۈرە ئىخلاسنىلا ئوقۇ ياكى بۇنى ئوقۇماي باشقا سۈرە ئوقۇ، دېدى. ئۇ كىشى: مەن سۈرە ئىخلاسنى ئوقۇشنى تاشلاپ قويالمايمەن. ئەگەر سىلەر مېنىڭ مۇشۇنداق ئىمام بولۇپ بېرىشىمنى خالىساڭلار، مەن ئىمام بولۇپ بېرىمەن، ئەگەر خالىمىساڭلار، مەن سىلەرگە ئىمام بولۇپ بەرمەيمەن، دېدى. ئۇلار ئۇ كىشىنى ئۆزلىرىنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ

www.munber.org

ياخشى كىشى دەپ قارايتتى. شۇڭا ئۆزلىرىگە ئۇنىڭدىن باشقا بىرسىنىڭ ئىمام بولۇپ بېرىشىنى خالىمايتتى. كېيىن پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ھىجرەت قىلىپ ئۇلارنىڭ قېشىغا كەلگەندە، ئۇلار بۇ ئىشنى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا دېدى. پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام: «ئى كىشى! سەن نېمىشقا ھەمراھلىرىڭ سەندىن تەلەپ قىلغان ئىشنى قىلمىدىڭ؟ سېنىڭ ھەر بىر رەكئەتتە سۈرە ئىخلاسنى ئوقۇشۇڭنىڭ سەۋەبى نېمە؟» دېدى. ئۇ كىشى: مەن بۇ سۈرىنى (ئوقۇشنى) ياخشى كۆرىمەن، دېدى. پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام: «سېنىڭ بۇ سۈرىنى (ئوقۇشنى) ياخشى كۆرگەنلىكىڭ سېنى جەننەتكە كىرگۈزىدۇ» دېدى.

سۈرە ئىخلاسنىڭ قۇرئاننىڭ ئۈچتىن بىرىگە باراۋەر بولىدىغانلىقى ھەققىدە كەلگەن ھەدىسلەرنىڭ بايانى توغرىسىدا

ئىمام بۇخارى ئەبۇسەئىدنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ: بىر كىشى يەنە بىر كىشىنىڭ سۈرە ئىخلاسنى قايتا قايتا ئوقۇغانلىقىنى ئاڭلىدى. بۇنى ئاڭلىغان ئۇ كىشى بۇ سۈرىنى ئاددىي كۆرگەندەك قىلىپ سەھەردىلا پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ قېشىغا كېلىپ، بۇ ئىشنى ئۇنىڭغا دەپ بەردى. پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام: «جېنىم قولىدا بولغان زات اللہ نىڭ نامى بىلەن قەسەم قىلىمەنكى، شەك - شۈبھىسىزكى، سۈرە ئىخلاس قۇرئاننىڭ ئۈچتىن بىرىگە باراۋەر بولىدۇ» دېدى. بۇ ھەدىسنى ئەبۇداۋۇد ۋە نەسەئى قاتارلىقلارمۇ رىۋايەت قىلدى.

ئىمام بۇخارى ئەبۇسەئىد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ساھابىلىرىگە: «سىلەردىن بىرىڭلار بىر كېچىدە قۇرئاننىڭ ئۈچتىن بىرىنى ئوقۇشتىن ئاجىز كېلەمدۇ؟» دېدى. بۇ ئىش ساھابىلارغا ئېغىر كېلىپ ئۇلار: ئى اللہ نىڭ پەيغەمبىرى! بىزدىن كىممۇ بۇنىڭغا قادىر بولالىسۇن؟ دېدى. پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام: «ئۇ اللہ بىردۇر. ھەممە اللہغا موھتاجدۇر دېگەن سۈرە (يەنى سۈرە ئىخلاس) قۇرئاننىڭ ئۈچتىن بىرىگە تەڭدۇر» دېدى.

سۈرە ئىخلاسنى ئوقۇشنىڭ جەننەتكە كىرىشنى ۋاجىپ قىلىدىغانلىقى ھەققىدە كەلگەن ھەدىسلەرنىڭ بايانى توغرىسىدا

ئىمام مالىك ئىبنى ئەنەس ئۇبەيدە ئىبنى ھۇنەيندىن ئەبۇھۇرەيرىنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ: مەن پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام بىلەن بىللە كېلىۋاتقان ئىدىم. پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام بىر ئادەمنىڭ سۈرە ئىخلاسنى ئوقۇۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ: «ۋاجىپ بولدى» دېدى. مەن: نېمە ۋاجىپ بولدى؟ دېدىم. پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام: «جەننەت ۋاجىپ بولدى» دېدى. بۇ ھەدىسنى تىرمىزى ۋە نەسەئى قاتارلىقلارمۇ رىۋايەت قىلدى.

بۇ ھەقتە يەنە پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ: «سېنىڭ بۇ سۈرىنى (ئوقۇشنى) ياخشى كۆرگەنلىكىڭ سېنى جەننەتكە كىرگۈزىدۇ» دېگەن ھەدىسى يۇقىرىدا بايان قىلىپ ئۆتۈلدى.

سۈرە ئىخلاسنى قايتا - قايتا ئوقۇش توغرىسىدا كەلگەن ھەدىسلەرنىڭ بايانى توغرىسىدا

ئىمام ئەھمەد مۇئاز ئىبنى ئابدۇللاھ ئىبنى خەبىبتىن ئۇنىڭ دادىسىنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ: (بىر كۈنى) ئازراق يامغۇر ياغدى ۋە ھاۋا قاراڭغۇلاشتى. بىز پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ چىقىپ بىزگە ناماز ئوقۇپ بېرىشىنى ساقلاپ تۇرۇۋاتقان ئىدۇق. بىر ئازدىن

www.munber.org

كېيىن پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام چىقىپ قولۇمنى تۇتۇپ: «ئېيتقىنكى» دېدى. مەن شۇك تۇردۇم. پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام: «ئېيتقىنكى» دېدى. مەن: نېمىنى ئېيتىمەن؟ دېدىم. پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام: «سەن ئىخلاسنى، فەلەق ۋە ناس سۈرىلىرىنى ئەتىگەن ـ ئاخشامدا ئۈچ قېتىمدىن ئوقۇساڭ، بۇلار ساڭا ھەر كۈنى ئىككى قېتىم يېتەرلىك بولىدۇ» دېدى. بۇ ھەدىسنى ئەبۇداۋۇد، تىرمىزى ۋە نەسەئى قاتارلىقلارمۇ رىۋايەت قىلدى. ئەمما نەسەئى بۇ ھەدىسنى مۇنداق شەكىلدە رىۋايەت قىلدى: «بۇلار ساڭا ھەممە نەرسە ئۈچۈن يېتەرلىك بولىدۇ».

ﷲ تائالانىڭ ئىسىملىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان سۈرە بىلەن دۇئا قىلىش توغرىسىدا كەلگەن ھەدىسنىڭ بايانى

نەسەئى ئابدۇللاھ ئىبنى بۇرەيدەدىن ئۇنىڭ دادىسىنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ: ئۇ (يەنى دادىسى) پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام بىلەن بىللە مەسجىتكە كىردى. (مەسچىتتە) بىر ئادەم ناماز ئوقۇپ دۇئا قىلىپ دۇئاسىدا: ئى ﷲ! سەن ﷲ دۇرسەن. ھەممە ﷲغا موھتاجدۇر. ﷲ بالا تاپقانمۇ ئەمەس، تۇغۇلغانمۇ ئەمەس. ھېچ كىشى ئۇنىڭغا تەڭداش بولالمايدىغان سۈپەتلىك ﷲ دۇرسەن. مېنىڭ سېنىڭدىن باشقا ھېچ بىر ئىلاھنىڭ يوقلۇقىغا گۇۋاھلىق ئېيتقانلىقىم ئۈچۈن مەن سەندىن تىلەكلىرىمنى سورايمەن، دەۋاتقان ئىكەن. پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام: «جېنىم قولىدا بولغان زات ﷲ تائالانىڭ نامى بىلەن قەسەم قىلىمەنكى، ھەقىقەتەن ئۇ ئادەم، ﷲ تائالا شۇ ئىسىم بىلەن بىر نەرسە سورالسا، بېرىدىغان ۋە دۇئا قىلىنسا ئىجابەت قىلىدىغان ئۇنىڭ كاتتا ئىسمى بىلەن ﷲ تائالادىن تىلىكىنى تىلىدى» دېدى. بۇ ھەدىسنى ئەبۇداۋۇد، تىرمىزى ۋە ئىبنى ماجە قاتارلىقلارمۇ رىۋايەت قىلدى.

شىپالىق ئۈچۈن يۈرۈلىدىغان سۈرىلەرنىڭ بايانى

ئىمام بۇخارى ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھانىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ: پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ھەر كېچىسى يېتىپ بولۇپ ئىككى ئالقىنىنى جۈپلەپ، ئۇنى پۈۋلىۋەتكەندىن كېيىن ئىككى ئالقىنىغا ئىخلاس، فەلەق ۋە ناس سۈرىلىرىنى ئوقۇپ بېشى، يۈزى ۋە بەدىنىنىڭ ئالدى تەرىپىدىن باشلاپ قولى يەتكەن يەرگىچە سىلايتتى. پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام بۇ ئىشنى ئۈچ قېتىم قىلاتتى. بۇ ھەدىسنى ئەبۇداۋۇد، تىرمىزى، نەسەئى ۋە ئىبنى ماجە قاتارلىقلارمۇ رىۋايەت قىلدى.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ ٱللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ ٱللَّهُ ٱلصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُن لَّهُۥ كُفُوًا أَحَدٌۢ ﴿٤﴾

ناھايىتى شەپقەتلىك ۋە مېھرىبان ﷲ نىڭ ئىسمى بىلەن باشلايمەن

(ئى مۇھەممەد!) ئېيتقىنكى، ئۇ ـ ﷲ بىردۇر[1]*. ھەممە ﷲغا مۇھتاجدۇر*[2]*. ﷲ بالا تاپقانمۇ ئەمەس، تۇغۇلغانمۇ ئەمەس*[3]*. ھېچ كىشى ئۇنىڭغا تەڭداش بولالمايدۇ*[4]*.*

بۇ سۈرىنىڭ چۈشۈش سەۋەبى يۇقىرىدا بايان قىلىندى.

ئىكرىمە يەھۇدىيلار: بىز ﷲ تائالانىڭ ئوغلى ئۇزەيرىگە ئىبادەت قىلىمىز، دېدى. خرىستىئانلار: بىز ﷲ تائالانىڭ ئوغلى ئىساغا ئىبادەت قىلىمىز، دېدى. ئوتپەرەسلەر: بىز قوياش بىلەن ئايغا ئىبادەت

www.munber.org

قىلىمىز، دېدى. مۇشرىكلار: بىز بۇتلارغا ئىبادەت قىلىمىز، دېدى. شۇنىڭ بىلەن الله تائالا پەيغەمبىرىگە بۇ سۈرىنى چۈشۈردى، دېدى.

﴿(ئى مۇھەممەد!) ئېيتقىنكى، ئۇ ـ الله بىردۇر﴾ يەنى ئۇ تەڭدىشى، ۋەزىرى، ئوخشىشى ۋە تەڭتۇشى يوق بولغان بىر الله دۇر. ئايەتتىكى: ﴿أَحَدٌ (يەنى بىردۇر)﴾ دېگەن سۆز پەقەت الله تائالا ئۈچۈنلا قوللىنىلىدۇ. بۇ سۆز الله تائالادىن باشقا بىرسىگە قوللىنىلمايدۇ. چۈنكى، الله تائالا ئۆزىنىڭ بارلىق سۈپەت ۋە ئىشلىرىدا كامالەتكە يەتكەن زاتتۇر.

﴿ھەممە اللەغا موھتاجدۇر﴾ بۇ ئايەتنىڭ مەنىسى ھەققىدە ئىكرىمە ئىبنى ئابباسنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ: ئۇ، بارلىق كىشىلەر ئۆزلىرىنىڭ ھاجەتلىرىدە ۋە تىلەكلىرىدە مۇھتاج بولىدىغان زاتتۇر. بۇ ئايەتنىڭ مەنىسى ھەققىدە ئەلى ئىبنى ئەبۇتەلھە ئىبنى ئابباسنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ: الله تائالا بولسا ئۆزىنىڭ ئۇلۇغلىقىدا، ھۆرمەتلىكلىكىدە، كاتتىلىقىدا، (گۇناھكارلارنى جازالاشقا) ئالدىرىماسلىقىدا، ئىلمىدە ۋە ھېكمىتىدە كامالەتكە يەتكەن ئۇلۇغ، ھۆرمەتلىك، كاتتا، ئالدىرىمايدىغان، ھەممە نەرسىنى بىلىدىغان ۋە ھېكمەت بىلەن ئىش قىلىدىغان زاتتۇر.

ھۆرمەت ۋە ئۇلۇغلۇقنىڭ ھەممە تۈرلىرىدە كامالەتكە يەتكەن زات بولسا، ھەممە كەمچىلىكتىن پاك بولغان الله دۇر. مانا بۇلار ئۇنىڭدىن باشقا بىرسىگە لايىق بولمايدىغان سۈپەتلەردۇر. ھېچ نەرسە ئۇنىڭغا تەڭداش ئەمەستۇر. ھېچ نەرسە اللەغا ئوخشاش ئەمەستۇر. بىر بولغان قۇدرەتلىك الله ھەممە كەمچىلىكتىن پاكتۇر.

ئەئمەشى شەقىقتىن ئەبۇۋائىلنىڭ الله تائالانىڭ: ﴿ھەممە اللەغا مۇھتاجدۇر﴾ دېگەن ئايىتىنىڭ مەنىسى ھەققىدە: الله تائالا ئۇلۇغلۇقتا كامالەتكە يەتكەن زاتتۇر، دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلدى.

الله تائالانىڭ بالىسى، ئاتا ـ ئانىسى، ئايالى ۋە تەڭدىشى بولۇشتىن پاك ئىكەنلىكى توغرىسىدا

﴿الله بالا تاپقانمۇ ئەمەس، تۇغۇلغانمۇ ئەمەس. ھېچ كىشى ئۇنىڭغا تەڭداش بولالمايدۇ﴾ يەنى الله تائالانىڭ بالىسى، ئاتا ـ ئانىسى ۋە ئايالى يوقتۇر. مۇجاھىد الله تائالانىڭ: ﴿ھېچ كىشى ئۇنىڭغا تەڭداش بولالمايدۇ﴾ دېگەن ئايىتىنىڭ مەنىسى ئۇنىڭ ئايالى يوق دېگەنلىك بولىدۇ، دېدى. الله تائالا بۇ ھەقتە مۇنداق دېدى: ﴿الله ئاسمانلارنى ۋە يەرنى ئۆرنەكسىز ياراتقۇچىدۇر، الله نىڭ خوتۇنى يوق تۇرسا، قانداقمۇ بالىسى بولسۇن؟ ھەممە نەرسىنى الله ياراتقان، ھەممە نەرسىنى الله ئوبدان بىلگۈچىدۇر﴾[1] يەنى الله تائالا ھەممە نەرسىنىڭ ئىگىسى ۋە ئۇلارنىڭ ياراتقۇچىسى تۇرسا، قانداقمۇ ئۇنىڭ مەخلۇقاتلىرى ئىچىدىن تەڭتۇشى ياكى يېقىنى بولسۇن! الله تائالا مۇنداق بولۇشتىن پاكتۇر.

بۇ ھەقتە الله تائالا مۇنداق دېدى: ﴿ئۇلار: «اللەنىڭ بالىسى بار» دېيىشتى. سىلەر شەك ـ شۈبھىسىز قەبىھ بىر سۆزنى قىلدىڭلار. بۇ سۆزنىڭ (يامانلىقىدىن) ئاسمانلار پارچىلىنىپ كەتكىلى، يەر يېرىلىپ كەتكىلى، تاغلار گۇمران بولۇپ كەتكىلى تاس قالدى. بۇ شۇنىڭ ئۈچۈنكى، ئۇلار اللەنىڭ بالىسى بار دەپ دەۋا قىلدى. بالىسى بولۇش اللەغا لايىق ئەمەستۇر. ئاسمانلاردا ۋە زېمىندا اللەغا بەندە بولۇپ بويسۇنمايدىغان ھېچ مەخلۇق يوقتۇر. شەك ـ شۈبھىسىزكى، اللە ئۇلارنى تولۇق ئىگەللىدى ۋە سانىنى مۇكەممەل بىلدى. قىيامەت كۈنى ئۇلارنىڭ ھەممىسى اللەنىڭ دەرگاھىغا تەنھا كېلىدۇ﴾[2] ﴿ئۇلار (يەنى

[1] سۈرە ئەنئام 101 ـ ئايەت.
[2] سۈرە مەريەم 88 ــ 95 ـ ئايەتلەر.

www.munber.org

مۇشرىكلار): «اللەنىڭ (پەرىشتىلەردىن) بالىسى بار» دېيىشتى، ئۇنداق ئەمەس. اللە (بۇنىڭدىن) پاكتۇر، (پەرىشتىلەر اللەنىڭ) ھۆرمەتلىك بەندىلىرىدۇر. ئۇلار اللەغا ئالدى بىلەن سۆز قىلىشقا پېتىنالمايدۇ، ئۇلار اللەنىڭ ئەمرى بويىچە ئىش قىلىدۇ﴾[1] ﴿ئۇلار: «اللە بىلەن جىنلارنىڭ ئارىسىدا قۇدا ـ باجىلىق بار» دەپ جۆيلۈدى. جىنلار شەك ـ شۈبھىسىز بىلىدۇكى، ئۇلار (يەنى شۇ سۆزنى قىلغۇچىلار) (دوزاخقا) چوقۇم ھازىر قىلىنىپ (شۇ يەردە ئازاب چېكىدۇ). اللە ئۇلارنىڭ (اللەنىڭ بالىسى بار دەپ) سۈپەتلىگەنلىرىدىن پاكتۇر﴾[2].

ئىمام بۇخارى مۇنداق ھەدىس رىۋايەت قىلىدى: «ئاڭلىغان ئەزىيەتكە الله تائالادىن بەك سەۋر قىلىدىغان بىر كىشى يوقتۇر. الله تائالا ئىنسانلارغا رىزق ۋە سالامەتلىك ئاتا قىلىدۇ، ئۇلار الله تائالانىڭ بالىسى بار دەيدۇ».

ئىمام بۇخارى ئەبۇھۇرەيرەدىن ھەدىسى قۇددىسىدا پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ: «الله تائالا مۇنداق دېدى: ئىنسان مېنى ئىنكار قىلدى. بۇنداق قىلىش ئۇنىڭغا لايىق ئەمەس ئىدى. ئۇ مېنى تىللىدى. بۇنداق قىلىش ئۇنىڭغا لايىق ئەمەس ئىدى. ئۇنىڭ: الله تائالا مېنى دەسلەپتە قانداق ياراتقان بولسا، مېنى شۇ ھالىتىدە ئەسلىگە ھەرگىز قايتۇرالمايدۇ، دېگەن سۆزى ئۇنىڭ مېنى ئىنكار قىلغانلىقىدۇر. ماڭا ئۇنى دەسلەپتە يارىتىش ئۇنى شۇ ھالىتىگە قايتۇرۇشتىن ئاسان ئەمەستۇر. ئۇنىڭ: الله تائالانىڭ بالىسى بار، دېگەنلىكى بولسا، ئۇنىڭ مېنى تىللىغانلىقىدۇر. مەن بولسام بىر اللە دۇرمەن. ھەممىسى ماڭا موھتاجدۇر. مەن بالا تاپمىدىم ۋە (باشقا بىرسىدىن) تۇغۇلمىدىم. ھېچ كىشى ماڭا تەڭداش بولالمايدۇ».

الله تائالاغا شۈكۈرلار بولسۇن. شۇنىڭ بىلەن سۈرە ئىخلاسنىڭ تەپسىرى تۈگىدى.

www.munber.org

---

[1] سۈرە ئەنبىيا 26 ـــ 27 ـ ئايەتلەر.
[2] سۈرە سەففات 158 ـــ 159 ـ ئايەتلەر.